

## N:o 62.

Ank. till Riksd. kansli den 4 maj 1891, kl. 7 e. m.

*Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående pensioner åt föreståndaren för landtbruksinstitutet vid Ultuna F. G. Norström och föreståndaren för institutets agrikulturkemiska försöksanstalt m. m. H. A. von Post.*

(1:a U. A.)

Uti en den 23 januari innevarande år till Riksdagen aflåten proposition, n:o 28, har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, derest i anledning af Kongl. Maj:ts derom till Riksdagen den 14 i nämnda månad gjorda framställning en förändrad organisation af landtbruksinstitutet vid Ultuna blefve beslutad, åt föreståndaren för nämnda institut Fabian Gustaf Norström och föreståndaren för den agrikulturkemiska försöksanstalten derstädes, läraren i agrikulturkemi och geologi vid institutet Hampus Adolph von Post måtte å allmänna indragningsstaten uppföras årliga pensioner till belopp af 4,000 kronor för Norström och 3,200 kronor för von Post, att utgå från och med månaden näst efter den, hvarunder de från sina befattningar erhöle entledigande.

Såsom af det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 23 januari 1891 inhemtas, hade styrelsen för nämnda institut i skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande detta ärende yttrat, att institutets föreståndare, direktören F. G. Norström och föreståndaren för

*Bih. till Riksd. Prot. 1891. 4 Saml. 1 Afd. 43 Häft. (N:o 62).*

institutets kemiska försöksanstalt, läraren i agrikulturkemi och geologi, professorn H. A. von Post, hvilka båda vore födde 1822, således uppnått den lefnadsålder, att deras krafter snart nog icke längre kunde räcka till uppfyllandet af de ansträngande och magtpåliggande befattningar, som hittills varit dem anförtrodda; att de begge under en långvarig tjänstgöring vid institutet hvar i sin befattning med erkänd skicklighet och ospard möda skött sitt kall; och att, om den föreslagna omorganisationen gillades, de befattningar, som Norström och von Post nu innehade, komme att upphöra och dermed förenade åligganden fördelas på andra tjänster. Med stöd deraf hade styrelsen hemställt om aflåtande af proposition till innevarande Riksdag derom, att Norström och von Post, hvilka i aflöning åtnjöte, den förre 5,000 kronor och den senare 4,000 kronor, deraf 2,000 kronor såsom föreståndare för kemiska försöksanstalten och ett lika belopp såsom lärare vid institutet, måtte beviljas pensioner å allmänna indragningsstaten med belopp, motsvarande minst åttio procent af lönen för en hvar af dem, att utgå från och med månaden näst efter den, då afsked från nu innehafvande befattningar vid institutet erhöles.

Efter derå erhållen remiss hade landtbruksstyrelsen i frågan afgifvit yttrande och dervid hemställt, att Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att, under förutsättning att den föreslagna omorganisationen af Ultuna landtbruksinstitut blefve af Kongl. Maj:t och Riksdagen godkänd samt till följd deraf de ifrågavarande befattningarna komme att indragas eller väsentligen förändras, medgifva, att Norström och von Post finge från och med månaden näst efter den, hvarunder en hvar af dem af nämnda anledning erhöle afsked från sin befattning vid institutet, för sin återstående lifstid åtnjuta pension från allmänna indragningsstaten till belopp, motsvarande åttio procent af lönen.

Statskontoret, som jemväl undfått befallning att i ärendet afgifva utlåtande, hade andragit, hurusom af handlingarna inhemtades, att Norström, som genomgått Örebro elementarläroverk och varit elev vid Degebergs landtbruksinstitut, innehaft anställning bland annat såsom Bestyrer af Hedemarkens amts landbruksskola i Norge under åren 1847—1871 och den 14 augusti 1874 förordnats att vara föreståndare vid Ultuna landtbruksinstitut, med rättighet att åtnjuta de med denna befattning förenade löneförmåner, samt att han allt sedermera, såsom institutets styrelse meddelat, jemte utöfvande af väl vitsordad verksamhet såsom lärare i de viktigaste läroämnena, på ett framstående sätt förvaltadt Ultuna egendom och i anmärkningsvärd grad höjt densamma kultur och afkastning; att von Post, som aflagt studentexamen och vanliga militärexamina, den 28 augusti 1841 utnämnts till underlöjtnant vid

Vestmanlands regemente och, efter särskilda studier å laboratorier i Upsala och Stockholm, blifvit den 3 mars 1848 antagen till lärare i kemi och geognosi vid Ultuna då inrättade landtbruksinstitut, från hvilken befattning von Post sökt och erhållit afsked under oktober månad 1851 för emottagande af disponentskapet öfver ett glasbruk; att han sedermera den 12 januari 1869 åter antagits till lärare i kemi, geognosi och mineralogi vid institutet och fortfarande innehaft denna befattning; samt att institutets styrelse vitsordat, att von Post under den tid af sammanräknadt tjugufem år, han varit anställd vid institutet, ej allenast såsom lärare i två af dess hufvudämnen utan äfven genom erkänt förträffliga undersökningar och utgifna skrifter gagnat jordbruket här i landet.

För egen del hade statskontoret, enär, till följd af den ifrågasatta nya organisationen af Ultuna landtbruksinstitut, de befattningar vid institutet, som innehades af Norström och von Post, skulle indragas, och dessa personer sålunda utan sitt förvållande finge upphöra med sin verksamhet vid institutet, ansett, allra helst som Norström och von Post uppnått den höga åldern af 68 år och begge innehaft långvarig anställning i statens tjänst, det vara billigt, att pensionsförmån dem bereddes; och med förklarande att statskontoret ej heller hade något att erinra mot de föreslagna beloppen, motsvarande åttio procent af de aflöningsförmåner, hvaraf Norström och von Post för närvarande vid institutet vore i åtnjutande, hade statskontoret förordat bifall till den af institutets styrelse gjorda framställning, på sätt landtbruksstyrelsen hemställt.

Sedan Riksdagen i anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning beslutit en förändrad organisation af landtbruksinstitutet vid Ultuna, har utskottet funnit lämpligt att i och för genomförande af berörda organisation pension beredes nuvarande föreståndaren för institutet F. G. Norström och läraren i agrikulturkemi och geologi derstädes H. A. von Post. Men då, hvad Norström beträffar, han, på sätt af statsrådsprotokollet inhemtats, icke varit i statens tjänst mer än nära 17 år och icke i någon mån bidragit till sin egen pensionering, och, hvad von Post angår, denne endast i sammanlagdt 32 år varit i statens tjänst, deraf i 25 år såsom lärare vid institutet, under det lärare vid de allmänna läroverken i regeln ej äro berättigade till pension, förr än de tjenat staten i 40 år, har utskottet ansett en icke obetydlig nedsättning uti de af Kongl. Maj:t för Norström och von Post föreslagna pensionsbeloppen böra vidtagas. Såsom af statsrådsprotokollet inhemtats hafva Norström och von Post i kontanta löneförmåner tillgodonjutit den förra 5,000 kronor och den senare 4,000 kronor om året. Under förutsättning att af dessa lönebelopp  $\frac{2}{3}$  skäligen kunna anses utgöra lön och  $\frac{1}{3}$  tjänst-

göringspenningar, skulle alltså Norström och von Post kunna anses hafva i lön uppburit: Norström 3,333 kronor och von Post 2,666 kronor om året. Till 80 procent å dessa sistnämnda belopp har utskottet, på grund af ofvan omförmälda förhållanden, ansett pensionsbeloppen för Norström och von Post skäligen böra bestämmas och således utgå med 2,666 kronor eller i jemnadt tal 2,700 kronor för Norström och med 2,132 kronor eller i jemnt tal 2,200 kronor för von Post.

Utskottet hemställer därför,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt bifallas,

a) att åt föreståndaren för Ultuna landtbruksinstitut Fabian Gustaf Norström må å allmänna indragningsstaten uppföras en årlig pension till belopp af 2,700 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, hvarunder han från sin befattning erhåller entledigande; samt

b) att åt föreståndaren för agrikulturkemiska försöksanstalten vid Ultuna landtbruksinstitut, läraren i agrikulturkemi och geologi derstädes Hampus Adolph von Post må å allmänna indragningsstaten uppföras en årlig pension till belopp af 2,200 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, hvarunder han från sina befattningar erhåller entledigande.

Stockholm den 4 maj 1891.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Herrar *F. Boström* och *P. Andersson* hafva begärt få antecknadt, att de icke inom utskottet deltagit i förestående ärendes behandling.